

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Solvuntur argumentum de puero ad usum rationis perveniente,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

- potentes ad pœnitendum, non autem primò. A
Unde verissimum est quod docet D. Thomas loco allegato, erroneum esse dicere, quod aliquod peccatum sit in hac vita de quo quis pœnitere non possit: potentia scilicet intrinsicâ, vel extrinsicâ jam explicatâ.
- 227 Dices: Ut quis inexcusabiliter obligetur ad aliquem actum, debet esse intrinsicè potens ad illum eliciendum: Sed peccatores obdurati & excæcati, inexcusabiliter obligantur ad agendam pœnitentiam: Ergo debent esse ab intrinsicè potentes ad pœnitendum de peccatis, per principium & auxilium sufficiens, intrinsicè in illis receptum.
- 228 Respondeo negando Majorem: potest enim quis inexcusabiliter obligari ad aliquem actum, quamvis careat potentia intrinsicâ ad illum, si talis defectus & carentia ex ejus culpa oriatur. Quod declarant Theologi variis exemplis. Primò quidem servi, qui contempto jussu domini sui, ad civitatem eum mittentis, & intimantis periculum, & foveam in via constitutam, omnibusque necessariis ad eam vitandam instruens; si tamen servus ille contra præceptum domini voluntariè se in foveam projiciat, non exiit obligatione præcepti, justèque punitur, etiam postquam fractis tibiis impotentem ad ambulandum se reddidit.
- 229 Aliud exemplum adducunt de homine ebrio, qui non definit esse reus homicidii quod committit, licet pro tunc, & ex eo quod sit expertus usûs rationis, sit impotens aliud faciendi: quia scilicet in hunc impotentia & ebrietatis statum liberè se conjecit. Hoc exemplo utitur S. Thomas 3. cont. Gent. cap. 160. his verbis: *Quamvis illi qui in peccato sunt, vi are non possint per propriam potestatem, quin impedimentum gratiæ præstent vel ponant, nisi auxilio gratiæ præventantur: nihilominus tamen hoc eis imputatur ad culpam, quia hic defectus ex culpa præcedente in eis relinquitur; sicut ebrius ab homicidio non excusatur quod per ebrietatem committit, quam suâ culpâ incurrit.* Idem docet Abulensis in cap. 2. Deuter. quæst. 10.
- 230 Tertium exemplum est dæmonis & damnatorum, qui tenentur ad Deum se convertere, & non peccare, licet non possint sine auxilio gratiæ quod eis non datur, quod non obstante verè mortaliter in singulis actibus peccant, ut docet S. Thomas quæst. 16. de malo art. 5. quia in hunc statum ex voluntaria culpa devenerunt. Similiter ergo quamvis aliqui peccatores indurati & excæcati careant potentia intrinsicâ, & auxilio sufficienti ad pœnitentiam, & ad evitanda omnia peccata mortalia; quia tamen in talem impotentiam ex voluntaria culpa incidunt, & auxiliis sufficientibus in pœnam præcedentium peccatorum privati sunt; ideo nec à peccatis excusantur, nec ab obligatione pœnitendi eximantur. Unde Augustinus lib. 1. operis imperfecti in Julianum pag. 155. ait: *Peccandi necessitatem, illius peccati esse pœnam, quod nulla necessitate commissum est.*
- 131 Instabis: Si impotentia proveniens ex culpa præcedenti non excuset à peccato, sequitur quod motus primò primi sensualitatis, ignorantia invincibilis, & infidelitas negatîva, erunt peccata: illa enim proveniunt ex culpa præcedenti, scilicet peccato originali, quod est nobis voluntarium in capite: Sed hoc est falsum & erroneum: Ergo & illud.
- 232 Respondeo negando sequelam. Nam ut egre-

giè docet S. Thomas in 2. dist. 10. quæst. 1. art. 1. in corp. *Oportet quod secundum hoc quod aliquid in ipso reperitur. Sicut autem est quoddam bonum quod respicit naturam, & quoddam quod respicit personam; ita etiam est quoddam culpa natura, & quoddam culpa persona. Unde ad culpam personalem requiritur actum persona committitur: ad culpam vero naturam (id est peccatum originale) non requiritur voluntas in natura illa. Quibus verbis aperte declarat, ad culpam personalem requiri voluntatem personam, & non sufficere voluntatem naturam. Unde cum motus primò primi sensualitatis, ignorantia invincibilis, infidelitas negatîva, & alia quæ in nobis ex peccato originali relinquantur, non sint voluntaria voluntate personæ, sed tantum voluntate naturæ, non habent rationem culpæ, sed pœnæ, ut docet idem Doctor 2. 2. quæst. 10. art. 1. ubi ait: *Infidelitas accipitur secundum negationem puram, sicut in illis qui nihil audiverunt de fide, non habet rationem peccati, sed magis pœnæ; quia talis ignorantia derivatur, ex peccato primi parentis consecuta est.**

§. III.

Solvitur argumentum de pueri ad usum rationis perveniente.

Objicies tertio: Quilibet puer ad usum rationis perveniens, tenetur ad Deum se convertere, ut docent Thomistæ cum Angelico Præceptore 1. 2. quæst. 89. art. 6. Ergo tunc recipit auxilium sufficiens ad talem conversionem, & consequenter nulli adulto auxilium sufficiens ad salutem denegatur.

Respondeo puerum ad usum rationis perveniens non teneri se convertere in Deum ut auctorem supernaturalem (nisi forte tunc tanta detur à Deo illuminatio, quod illum ut auctorem supernaturalem agnoscat) sed solum obligari ad conversionem in Deum ut finem naturalem, & luminis naturalis ac boni honesti, quod tunc incipit cognoscere, auctorem. Quare licet quilibet homo ad usum rationis perveniens, à Deo recipiat auxilium speciale ordinis naturalis, quo sit potens ad talem conversionem, non tamen quilibet recipit auxilium supernaturalem quo possit in Deum ut auctorem & finem supernaturalem se convertere, quod tantum auxilium est ad salutem sufficiens. Unde ad Argumentum, concessio Antecedente, & prima Consequentia, neganda est secunda.

Dices: Si auxilium illud sit ordinis naturalis, sequitur hominem ex viribus naturæ posse ad gratiam se disponere: Sed hoc est falsum & erroneum, ut disp. 2. ostendimus: Ergo & illud. Sequela probatur. Conversio in Deum ut ultimum finem, est dispositio ad justificationem & gratiam; unde D. Thomas loco citato ait: *puer perveniens ad usum rationis, seipsum ordinat ad debitum finem, per gratiam consequetur conversionem originalis peccati.* Ergo si puer perveniens ad usum rationis, possit cum solo auxilio speciali ordinis naturalis, in Deum ut ultimum finem se convertere, poterit etiam ex viribus naturæ ad gratiam se disponere.

Respondeo negando sequelam Majoris, ad cuius probationem, distinguo Antecedens. Conversio in Deum ut ultimum finem naturalem si-

mul & supernaturalem, est dispositio ad gratiam, concedo: ut naturalem tantum, nego. Similiter distinguo Consequens: Ergo si puer ad usum rationis perveniens, possit cum solo auxilio ordinis naturalis, in Deum ut ultimum finem naturalem & supernaturalem se convertere, poterit ex viribus naturæ ad gratiam se disponere, concedo. Si possit solum se convertere in Deum ut auctorem naturæ, nego.

Instabis: In statu elevationis naturæ humanæ ad ordinem supernaturalem, homo non potest se convertere in Deum ut finem naturalem, nisi etiam se convertat in Deum ut finem supernaturalem, sicut docent nostri Thomistæ in Tractatu de gratia: Ergo si puer ad usum rationis perveniens, cum solo auxilio entitativè naturali, possit in Deum ut finem naturalem se convertere, poterit etiam cum eodem auxilio se convertere in Deum ut auctorem supernaturalem.

Respondeo distinguendo Antecedens. Non potest &c. in sensu composito, seu potènti, consequenti, & habente suum effectum, concedo Antecedens. In sensu diviso, seu potèntia antecedente & ab actu separata, nego Antecedens, & Consequentiam.

Quamvis ergo conversio actualis in Deum ut finem naturalem, sit semper conjuncta cum conversione in illum ut finem supernaturalem, potèntia tamen proxima & completa ad primam conversionem, potest esse sine potèntia proxima & completa ad alteram: unde quamvis necesse sit quòd in eodem instanti in quo datur auxilium efficax ad unam conversionem, detur etiam efficax in ordine ad aliam, non tamen requiritur quòd quicumque habet auxilium sufficiens ad conversionem naturalem, habeat etiam ad supernaturalem: in hoc enim distinguitur auxilium efficax à sufficienti, quòd tamen dat possibilitatem consequentem, seu applicatam ad actum, & cum illo indissolubiliter conjungitur; alterum verò tribuit solum possibilitatem antecedentem, carentem applicatione ad actum, & ab illo separatur.

§. IV.

Aliud argumentum solvitur.

Obijciunt ultimò quidam Recentiores, cum Antonio Richardo, seu Stephano Dechamps, Jesuita, cujus supra meminimus: Calvinus, & alii heterodoxi, gratiam sufficientem communem, seu omnibus hominibus generaliter concessam, repudiant, eamque Pelagianismum redolere, & ex fecibus Scholasticorum hauritam esse conclamant. Imò Calvinus lib. 2. instit. cap. 1. num. 6. ejus assertores, phreneticos appellat: Phreneticos (inquit) nihil moror, qui gratiam pariter & promiscuè expostam esse garrunt. Ergo qui gratiam illam communem rejiciunt, Calvinus, & alii hujus temporis hæreticis, patrocinari videntur.

Respondeo primò idem argumentum retorquendo in Adversarios. Nam olim Faustus, & alii Semipelagiani, hanc gratiam communem & omnibus generaliter concessam docebant, ut constat ex D. Prospero in Epist. ad Augustinum & in carmine de ingratia cap. 10. ubi alloquens Semipelagianos, habet hos versus.

*Gratia qua Christi populus sumus, hoc cohibetur
Limite vobiscum, & formam hanc adscribitis illi:*

Tom. II.

4 *Vt cunctos vocet illa quidem, invitetque, nec ullum
Præteriens, studeat communem afferre salutem
Omnibus, & totum peccato absolvere mundum.*

Item Faustus in libris de gratia & libero arbitrio, in eos qui hanc gratiam omnibus communem negabant, acriter invehitur, eosque Gentiles, impios, & hæreticos, in sulcè appellat. Nam lib. 1. cap. 3. Sic habet: *Nunc veniendum est ad illos, qui dum gratiam aliis dari, aliis negari asserunt, munus gratiæ cum Pelagio perdididerunt.* Et cap. 17. *Ille verò impius est, qui eam (scilicet gratiam) non omnibus ingeri, non omnibus restatur impendi.* Eandem gratiam omnibus communem, & voluntati humanæ subditam, & ab ea quantum ad efficaciam & usum dependentem, docent his temporibus Arminiani & Sociniani, qui (teste P. Francisco à S. Augustino Macedo, Franciscano, in libro cui titulus est: *Mens divinitus inspirata Sanctissimo Patri Domino nostro Innocentio X. super quinque propositiones Cornelii Jansenii*) à Calvinismo, ad Semipelagianismum transferunt. Ergo ut à Semipelagianorum semitis recedatur, non debet gratia illa omnibus communis admitti, sed à Christianorum scholis relegari.

Quòd si Adversarii respondeant, Faustus & alios veteres ac novos Semipelagianos, non errasse eò quòd gratiam illam communem docuerint; sed quia illam naturam subjiciebant, & assererebant eam dari intuitu bonorum operum naturalium, seu intuitu cujusdam fidei & bonæ voluntatis, quod in homine à natura, & ex viribus liberi arbitrii, esse existimabant. Similiter etiam nos respondemus, Calvinum, aliosque hujus temporis hæreticos; ab Antonio Richardo relatos, non errare, nec aliquam promereri censuram, ex eo præcisè quòd doceant gratiam Christi non esse omnibus hominibus generaliter concessam, nec ita communem, sicut legem, vel naturam, sed in aliis quæ huic doctrinæ Catholice malitiosè permiscerent. Mos enim solemnis omnium hæreticorum est, ut falsis vera, & vera falsis misceant, miscendoque perturbent omnia, quòd venenum quasi melle circumlitum, ab incautis cum lecuritate hauriatur. Unde hæreticorum doctrina lepræ jure confertur: quia ut ait Augustinus: *Nulla falsa doctrina est, qua non aliqua vera intermiscerit. Vera ergo falsis inordinatè permixta in una disputatione vel narratione hominis, tanquam in unius corporis colore apparentia, significant lepram, tanquam veris falsisque colorum fucibus humana corpora variantem atque maculantem.* Propter hoc idem Augustinus illud Psalmi 54. *Quoniam in multis erant mecum*, explicat de hæreticis, qui non in omnibus, sed in multis cum doctrina Ecclesiæ conveniunt, & in multis ab ea discedunt. Igitur propter errores qui in libris hæreticorum continentur, non debent veritates Catholice, quæ in eisdem libris inseruntur, rejici vel abnegari, sed potius oportet verum à falso, triticum à palea, aurum à terra, & pretiosum à vili separare: juxta illud Jeremix 15. *Si separaveris pretiosum à vili, quasi os meum eris.*

241

Ut ergo Doctrina Catholica Thomistarum, ab erroribus damnatis Calvini, factè secernatur, sciendum est tria potissimum in hac materia à Calvino & aliis heterodoxis edoceri. Primum est, non dari in Deo voluntatem antecedentem de salute omnium hominum, nec generalem in Christo redemptionem, per quam omnibus hominibus media ad salutem sufficientia præ-

242

Dis. unica art. 1.

Libro 1. quæst. 6. c. 46.